

d'intervenció.

Art. 14. Igualment els serveis d'intervenció hauran d'emplenar, per triplicat, la fitxa model número 2 per a l'arxiu del servei, per a l'arxiu central de la Conselleria de Sanitat i Assistència Social i per a l'arxiu del servei d'exploració d'on procedeix l'embarassada.

Art. 15. Els exemplars de fitxa no destinats a l'arxiu del propi servei hauran d'ésser tramesos dintre els cinc dies següents al seu acabament.

Art. 16. Cap servei d'exploració no podrà començar les operacions referents a una embarassada sense haver rebut de la Conselleria de Sanitat i Assistència Social (fitxer central de la interrupció artificial de l'embaràs) un certificat conforme la interessada es troba en les circumstàncies enumerades en l'art. 4.º del Decret de regulació de la interrupció artificial de l'embaràs i l'apartat c) de l'article 3.º de les presents normes. Per a aquesta diligència, els serveis d'exploració trametan a la Conselleria de Sanitat i Assistència Social (fitxer central de la interrupció artificial de l'embaràs) una nota que contingui el nom i els dos cognoms, l'edat i el domicili de la interessada.

Art. 17. El servei d'exploració,

en donar d'alta una embarassada proposada per a la intervenció, li lliurarà la fitxa corresponent convenientment segellada pel servei, la presentació de la qual al servei d'intervenció serà el requisit indispensable per a la seva admisió.

Art. 18. A no existir motiu facultatiu que ho aconselli, convenientment constatat en la fitxa respectiva, cap embarassada no podrà trigar més de deu dies des del dia de sortida dels serveis d'exploració fins al dia d'entrada als serveis d'intervenció.

Art. 19. Si, en sofrir l'embarassada, en els serveis d'intervenció, l'obligada exploració manual preoperatòria, el facultatiu tingués sospita que la dita embarassada havia ja sofert intents o manobres abortives criminals entre la data de sortida de l'exploració i aquell moment, suspendrà la intervenció i donarà part immediatament del cas a la Comissió Tècnica.

Art. 20. La Comissió Tècnica de la Interrupció Artificial de l'embaràs estarà constituïda per dos metges especialistes nomenats pel Consell Tècnic Assessor de Sanitat i Assistència Social, i un funcionari metge del Departament de Sanitat i Assistència Social nomenat pel conseller del Departament, el qual funcionari s'encar-

regarà de l'oficina i fitxer central relatiu a la interrupció artificial de l'embaràs, de convocar la Comissió Tècnica i de despatxar els assumptes per delegació del conseller de Sanitat i Assistència Social i de la Comissió Tècnica.

Art. 21. La Comissió Tècnica de la Interrupció Artificial de l'embaràs entendrà en els següents assumptes:

a) Recol·lecció de fitxes i formació del fitxer central.

b) Dictaminació dels casos denegats o contraindicats que li hagin estat elevats pels diferents serveis o per les interessades.

c) Organització i control dels equips de metges especialistes.

d) Inspecció dels diferents serveis.

e) Proposició i suggerències sobre modificacions de les presents normes.

f) Resolució dels assumptes i de les circumstàncies no previstes referents al Decret i a les Normes per a la Regulació de la Interrupció Artificial de l'embaràs.

Art. 22. Contra les resolucions dictades per la Comissió Tècnica, únicament es podrà recórrer, davant el conseller de Sanitat i Assistència Social, en el termini de deu dies.

Barcelona, 1.º de març del 1937.

El Conseller de Sanitat i Assistència Social, **Pere Herrera**.

abril 1983 / Volum 3 / 259) 59

(lectures)

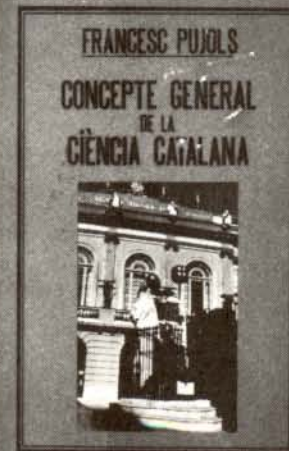
Francesc Pujols i la ciència il·luminada

En commemoració del centenari del naixement del seu autor, s'acaba de reeditar el *Concepte general de la ciència catalana*. Editat per primer cop el 1918, el principal assaig del filòsof Francesc Pujols (Barcelona 1882-Martorell 1962), també poeta, crític d'art i publicista polític, és ara a la nostra disposició per estudiar-lo finalment des de la llunyania que mereix. D'altra banda, la notícia que teníem fins ara de l'esmentat volum, havia contribuït encara més, per confusió amb la figura excepcional, plena de llegenda, del seu autor, al descobriment incrementat d'una obra per ella mateixa inaccessible. Ara la tenim a mà, per bé que ens la mirem encara amb aquella pro-

ductiva inseguretat que dona la possessió d'un objecte estrany. Carles Riba considerava Pujols un "humorista"¹, mentre que Crexells trobava almenys en el seu *Concepte* una "profunda serietat"². És cert que hi ha extravagància en aquest llibre —des de metàfores d'humor i imatgeria impagables fins a frases de dues pàgines i mitja, per exemple—, però trobem per damunt de tot una forma i intenció filosòfiques de considerable gravetat: més de la que trobaríem en Pompeu Gner, Cristòfor de Domènech i Dídac Ruiz, els altres filòsofs *amateurs* catalans, contemporanis també de Pujols, que més se li podrien comparar a aquest³. I és que Pujols ens expressa una tensió

indubtable vers el rigor investigador —no assolit, però—, que ens dispensarà d'haver de qualificar el *Concepte*, com algú podria fer-ho superficialment, d'una pura i simple *boutade*. Estem, malgrat el títol adjudicat a ella, davant d'una obra de tema i bastiment filosòfics.

Què és, però, i què pretén? Pujols vol demostrar, nogensmenys, que Catalunya té una missió encomanada sobre el món pel fet de la qualitat de la seva filosofia vernacle, que és "la manifestació principal, per no dir l'única, de la ciència catalana", ultra "la manifestació capital de la nostra pàtria". Abans haurà proclamat Pujols dues conviccions igualment singulars: que Catalunya no ha

conreat les "ciències particulars", i que la seva única forma treballada de "ciència", el pensament filosòfic, és superior, si no en volum i difusió, sí en qualitat, al de la resta de cultures nacionals, antigues o modernes. Per Pujols, doncs, la "ciència catalana" és, per extensió, la filosofia produïda a Catalunya al llarg de la seva història. En aquest llegat, Lluïl, Sibiuda, Vives, Balmes i D'Ors són "els cinc punts més brillants". L'autor, tanmateix, no era orsià ni noucentista. El "punt dolç" aconseguit per aquells i d'altres pensadors —inclou àdhuc Pi i Margall— en la formulació de les seves idees fa creure a Pujols que només la filosofia catalana ha estat capaç de fer possible, sobre l'aportació de Lluïl, una "ciència general i con-

creta", o idealista i positivista a l'hora.

L'aspiració de Pujols no és tant demostrar l'existència d'una ja anteriorment definida "filosofia nacional", o el "caràcter" d'aquesta —operacions degudes, respectivament, al tomista Torras i Bages i als lul·lians Bové i Pou i Batlle—, com postular que la filosofia catalana té assignada, sobre la seva "unitat de direcció", una "missió" dins del pensament internacional: aquella que li permet el fet d'haver assolit la "ciència universal". Tot el bo comença, per al nostre autor —no més "lul·lià" que adepte de Prat de la Riba—, amb l'*Ars Magna* del beat de Mallorca, on es destria aquell "universal concret conegut" que determinarà l'objecte de tota la filosofia catalana posterior. Lluïl, com Aristòtil, són presentats en el *Concepte* com els únics filosòfics de l'"ésser real", bé que són "diametralment oposats" quant al mètode, afegirà Pujols. I ens ho il·lustra ben gràficament: "...així com Aristòtil se'l mirava [l'ésser real] des de baix com el qui es mira una muntanya, Ramon Lluïl se'l mirava des de dalt com el qui es mira el pla de Barcelona des de la muntanya de Montjuïc". L'esforç intel·lectual de Pujols consistirà a voler demostrar que a despit de les "infiltracions" estrangeres, el pensament filosòfic català s'ha mantingut al marge de les filosofies "meridional" —Grècia— i "septentrional" —Alemanya. La primera, amb l'excepció d'Aristòtil, és la "negació de la ciència", mentre que la segona vol ésser, endebades, la "ciència de l'essència". Tant el "realisme" grec ("realitat sense raó") com el "racionalisme" alemany ("raó sense realitat") són, segons Pujols,

"dues borratxeres" que culminen, respectivament, amb l'excel·lència de les arts plàstiques i de la música. En canvi, l'aproximació a l'"universal concret", tributari de la "raó catalana" —"ni la grandesa ni la sublimitat ens emborratxem", s'escriu al *Concepte*—, permet establir la "missió" de donar al món la "ciència general i concreta", "missió de Catalunya" per antonomàsia.

Ben mirat, *La tradició catalana*, de Josep Torras i Bages, és el llibre precursor del *Concepte*, compost a l'escalf d'aquell, com també ho foren *La nacionalitat catalana* i *La Ben Plantada*. Tots ells, des del "seny racial" o des de la "raó catalana", comparteixen un consens semblant pancatalanisme etnològic amb vocació de presència en el pensament abstracte. Pujols, en definitiva, projecta el cúmul torrasbagià cap a una personal *filosofia de la història de la filosofia*, al costat de la qual l'ambiciosa sistematització cultural d'un D'Ors resta empetidida. El *Concepte* és la interpretació del pensament més imaginativa feta al nostre context filosòfic. El seu interès no rau en el que promet, sinó en el que dona: és un llibre de filosofia de la història, més que d'història de la ciència. Amb tot, ja era també prou original el 1918 escriure filosofia en català, i a sobre al marge del dictat tomista predominant. El mateix Pujols confessa voler evitar el "llenguatge escolàstic" torrasbagià.

Ara, i en conclusió: per què utilitza el mot "ciència" per comptes del de "filosofia"? Pujols ens ho deixa entreveure en el pròleg del llibre. Llegim aquí que és propòsit seu corregir el "màxim error" de Torras i Bages: no haver sabut "caracteritzar" la filosofia catalana

davant els teòrics de la "ciència espanyola". Per Pujols aquesta no existeix, car els qui la propugnen recorren fonamentalment... als filòsofs catalans. Els castellans només tenen com a pròpia, dirà, una "història de la poesia". Es per això que deduïm que l'expressió "ciència catalana" té valor de mot de batalla, especialment contra Menéndez y Pelayo, i no valor de descripció, com farien els Font i Sagué, Carreras Candi o Bosch i Gimpera en la mateixa època. Si, a sobre, l'ús pujolsià de "ciència" coincideix per ventura amb la menció medieval de la filosofia com a ciència, tot això que s'hi guanyava.

Pensem que no hi ha cap filòsof català que no hagi sofert mai l'encís de Lluïl, però hem de pensar també que tot filòsof catalanista ha estat temptat alguna vegada de retrobar-se amb la seva tradició vernacla. Una tirada i l'altra són elevades del cert a un exponent excessiu en el llibre que comentem, avui, creiem, de desmentat missatge filosòfic; mes no per això hi deixarem de veure una diversa significativitat documental per a la història del pensament al nostre país.

Norbert Bilbeny

Notes

1. *L'estil de Francesc Pujols*, "Els Marges", Barcelona, 1927.
2. *Els llibres*, "La Revista", 72: 333-334, 1918.
3. Per a un millor coneixement de Pujols en la seva filosofia, ara per ara només disposem dels llibres: A. Bladé, *Francesc Pujols, per ell mateix* (Barcelona, 1967), i J. Pla, *Manual d'Hiparxiologia* (Barcelona, 1931), on l'autor transcriu el sistema de la "pantologia", o "ciència del tot", del filòsof de la Torre de les Hores.

Publicacions rebudes

Isaac Asimov: *Los gases nobles*. Barcelona, Plaza y Janés, S.A., Editores, 1982. 113 pàgs.

Diversos autors: *Els Montsià. Estructura i dinàmica socio-econòmica*. Barcelona, Caixa d'Estalvis de Catalunya, 1982. 473 pàgs. (Col·lecció Catalunya Comarcal).

Josep M. Corominas Planellas i Jaume Marqués Casanovas: *La Comarca de Bañolas*. Girona, Excma. Diputació Provincial de Girona, 1972. (Fascicles II i III). "Butlletí interior informatiu d'Omnium Cultural". Tercera època, Núm. 42, quart trimestre del 1982. 35 pàgs.

"Perspectiva Escolar". N.º 71. Barcelona, Rosa Sensat gener 1983. 64 pàgs.

"Butlletí de l'associació cultural catalana als Països Nòrdics 'les quatre barres'". Núm. 16. Stockholm, 1982. 38 pàgs.

"Butlletí del Grup Català d'Anellament", N.º 2. Barcelona, setembre, 1982. 48 pàgs.

Institut Català de Mineralogia i Gemmologia: *Etimologia dels noms amb origen espanyol, d'espècies i varietats minerals*.

"Circular N.º 35. Barcelona, octubre-desembre, 1982.

"Catàleg de Publicacions". Barce-

lona, Rosa Sensat, febrer. 1982. 19 pàgs.

"Al Vent", N.º 56. Terrassa, El Bullidor, SA, 1983. 50 pàgs.

"Anthropos" Boletín de informació i documentació. N.º 20 Barcelona, Anthropos, Editorial del Hombre, desembre, 1982.

"Costura 3" Revista para la indústria del vestido. N.º 61. Barcelona, febrer 1983. 88 pàgs.

"Alcer" N.º 29. Madrid, Federación de Asociaciones para la lucha contra las enfermedades del riñón, novembre - desembre, 1982. 34 pàgs.

"Aster" Agrupació Astronòmica

de Barcelona. N.º 74. Barcelona, febrer 1983. 25 pàgs.
 "Butlletí del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya". N.º 41. Barcelona, Octubre-Novembre-Desembre, 1982. 26 pàgs.
 "Astrum" Agrupación Astronómic, novembre, 1982, gener, mica de Sabadell. N.º 47-48. Sa-
 "L'Avenç" N.º 57. Barcelona, febrer, 1983. 80 pàgs.

"Crònica" N.º 11. Barcelona, febrer, 1983. 81 pàgs.
 "El Correu de la Unesco". N.º 57. Barcelona, febrer 1983. 34 pàgs.
 "Cacumen" Revista lúdica de cavilaciones. N.º 1. Madrid, febrer, 1983.
 "Papers de Joventut". N.º 1, 2, 3, 4. Barcelona, novembre, desembre, 1982 i gener, febrer, 1983. 49 pàgs.
 "L'atzavara". N.º 4. Butlletí de la

Secció de Ciències Naturals del Museu Comarcal del Maresme. Mataró, 1982. 55 pàgs.
 "Mundo Científico" N.º 22. Barcelona, febrer 1983. 230 pàgs.
 "Investigación y Ciencia". N.º 77, 78. Barcelona, febrer, març, 1983. 128 pàgs.
 Àngel Ferrant. Exposició. Barcelona, Fundació Joan Miró, 1981. 37 pàgs.
 "El 9 Nou". N.º 332-342. Vic., 1983.

Les novetats editorials

Obres generals

Almanac català del Rosselló 1983. "Sant Joan i Barres". Número especial. Perpinyà, GREC, 1982. 138 pàgs il·l.
Catalunya endavant. Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1982.
 Lluís Flaquer i Vilardebò: *De la vida privada*. Finalista del V Premi Xarxa. Pròleg de Salvador Giner. Barcelona, Edicions 62, 1982. 160 pàgs. (Llibres a l'abast, 177).
 Octavi Fullat: *La universitat a trossos*. Barcelona, Hogar del Libro, 1982. 124 pàgs. (Nadal, 48).
 Ciències de la vida

Montserrat Mitjans i Carbó: *Itinerari pedagògic en el parc de Can Boixeras. Lliçons de botànica*. Traducció al català: Emília Falcón. Fotografia: Soledat López. Plànols: Adelaida Llansó. L'Hospitalet de Llobregat. Departament de Dinàmica Educativa. Ponència d'Ensenyament, Ajuntament, 1982. 44 pàgs.
La natura en acció: Introducció a l'ecologia. Traducció catalana de Joandomènec Ros. Barcelona, Ketres, editora, 1982. 84 pàgs. il·l.
 Ramon Pascual: *Els fongs, els bolets i l'home*. Pròleg d'Oriol de Bolós. Barcelona, Pol·len, edicions, 1982. 124 pàgs. il·l.
 David Sunyer i Escriche: *Ocells de Banyoles i la seva rosalia*. Il·lustracions: Lluís Motjé. Girona, Servei Municipal de Publicacions de l'Ajuntament, 1981. 104 pàgs.

Medicina

Josep M. Calvet i Francès: *La lluita quotidiana del diabètic*. Llibre de divulgació per a diabètics i familiars. Il·lustracions de Juan de Andrés. Barcelona, Editorial Laia, 1982. 186 pàgs.

Tecnologia

Ramon Garrabou: *Enginyers industrials, modernització econòmica i burgesia a Catalunya (1850- inicis del segle XX)*. Barcelona, L'Avenç, S.A., 1982. 328 pàgs. (Clio, n.º 2).
 Miquel Gurgui: *El cremallera de Montserrat, 1892-1957*. Història-Economia-Tècnica-Aneècdotes (Plànols i dibuixos de l'autor). Barcelona, J.M. Casademont, editor, 1982. 120 pàgs.
 Albert Coronas i Salcedo, Martí Llorens Morroja i Miquel Villarrúbia i López: *Energia Solar a Catalunya. Radiació solar i insolació*. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Conselleria d'Indústria i Energia. Edicions de la Universitat de Barcelona, 1982. 260 pàgs.

Ciències socials

Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys. Barcelona, Direcció General del Patrimoni Artístic. Servei d'Arqueologia. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1982. 426 pàgs. (Excavacions arqueològiques a Catalunya, 1).
 Martí Parellada: *El comerç exterior de Catalunya. Els fluxos comercials entre Catalunya i la resta d'Espanya (1975) i entre Catalunya i l'estranger (1975-1978)*. Metodologia i anàlisi de resultats. Pròleg de Josep M. Bricall. Barcelona, Edicions 62, 1982. 306 pàgs. (Estudis i documents, 35).
 Joan Amades: *La casa*. Presentació de Llorenç Prat. Barcelona, José J. de Olañeta, editor, 1982. 126 pàgs. il·l. (Arxiu de Tradicions Populars, 37).
 Joan Amades: *Costumari català. El curs de l'any. I. Hivern. II. Les carnestoltes-La Quaresma-Setmana Santa-El cicle Pascual*. Barcelona, Salvat, Editores, S.A. Edi-

cions 62, 1982. I. 958 pàgs. II, 1012 pàgs.
 Cèlia Canyelles i Rosa Toran: *Política escolar de l'Ajuntament de Barcelona, 1916-1936*. Pròleg de Josep M. Ainaud i de Lasarte. Barcelona, Barcanova, 1982. 182 pàgs. (Educació).
 Alex F. Ladislaw: *Les cooperatives a l'any 2000*. Traducció al català per Fundació Roca Galés, Caixa de Barcelona. Obra Social, 1982. 146 pàgs.
 La Paeria. Ajuntament de Lleida: *Pressupost ordinari i d'inversions-Presupuestos ordinarios y de inversiones*. Lleida, 1982. 120 pàgs. il·l.
 Jaume Sobrequés i Callicó i Sebastià Riera i Viader: *L'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Bases documentals per a l'estudi del procés polític d'elaboració de l'Estatut d'Autonomia de 1979*. I. Introducció. El procés polític de redacció i aprovació de l'Estatut. II, Documents (1977-1978). III, Documents (1978). IV, Documents (1979). Barcelona, Edicions 62, 1982. I, 400 pàgs.; II, 536 pàgs.; III, 784 pàgs.; IV, 768 pàgs.
 Claudi Ametlla: *Memories polítiques 1936-1940*. Pròleg d'Heribert Barrera. (Apunts biogràfics de Josep M. Pi i Suñer, Santiago Nadal, Joaquim Ventalló i Maria Manent). Barcelona, 1983. 220 pàgs.
 Pere Anguera: *Siluetas vuitcentistes. 20 impulsors del Reus del segle XIX. Òptica de la Creu Blanca*. Pròleg de Josep Nebot i Llorba. Reus, 1982. 118 pàgs. il·l.
Documents d'Anàlisi Geogràfica, 1. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, 1982. 170 pàgs. (Facultat de Lletres. Departament de Geografia)
 Llengua
El català a Europa i a Amèrica. Pròleg de Josep Massot i Muntaner. Pròleg de Josep Massot i

abril 1983 / Volum 3 / 261 61

Muntaner. Montserrat, Publicacions de l'Abadia, 1982. 272 pàgs. (Estudis de llengua i literatura catalanes, 5).
 Joan Coromines: *Diccionari etimològic i complementari de la Llengua Catalana*. Amb la col·laboració de Joseph Gulsoy i Max Cahner. Volum III, D-FI. Narcelona, Curial, Edicions Catalanes-Caixa de Pensions "La Caixa", 1982. 1054 pàgs.
 Francesc de B. Moll: *Els llinatges catalans. (Catalunya, País Valencià, Illes Balears)*. Assaig de divulgació lingüística. Segona Edició, molt augmentada. Mallorca, Editorial Moll, 1982. 338 pàgs. (Els Treballs i els Dies, 23).
 Josep M. Nadal i Modest Prats: *Història de la llengua catalana. 1. Dels inicis fins al segle XV*. Pròleg de Joaquim Molas. Barcelona, Edicions 62, 1982. 544 pàgs. (Estudis i documents, 33).
 Philip D. Rasico: *Estudis sobre la fonologia del català preliterari*. Pròleg de Joseph Gulsoy. Barcelona, Curial, Edicions Catalanes-Montserrat, Publicacions de l'Abadia, 1982. 250 pàgs. (Textos i estudis de cultura catalana, 2).
 Joan Veny: *Els parlars catalans. (Síntesi de dialectologia)*. (3a. edició corregida i augmentada). Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1982. 250 pàgs. (Biblioteca Raixa, 128).
 Filosofia
 Ernst Bloch: *La filosofia del Renaixement. Lliçons*. Traducció de Maria Ginés i J.F. Yvars. Edició i pròleg a cura de J.F. Yvars. Barcelona, Edicions 62, 1982. 190 pàgs. (Clàssics del pensament modern, 2).
 David Hume: *Investigació sobre l'enteniment humà*. Traducció de Josep M. Sala-Valldaura. Edició a cura de Victòria Camps. Barce-

lona, Editorial Laia, 1982. 212 pàgs. (Textos filosòfics, 16).
Immanuel Kant: *Prolegòmens a tota metafísica futura que vulgui presentar-se com a ciència*. Traducció de Gerar Vilar. Edició a cura de Pere Lluís Font. Barcelona, Editorial Laia, 1982. 236 pàgs. (Textos filosòfics, 17).
G.E. Moore: *Principia Ethica*. Traducció de Núria Roig. Edició a cura de Joaquim Clotet. Barcelona, Editorial Laia, 1982. 332 pàgs. (Textos filosòfics, 15).

Vària

Roland de Candé: *Diccionari de la música*. Barcelona, Edicions 62, 1982. 228 pàgs. il·l. (El Cangur, 68).

Antoni Pedrola i Font: *Materiais, procediments sediments i tècniques pitòriques*. Barcelona, Edicions de la Universitat, 1982. 168 pàgs. + 12 làmines.

Josep Planes i Mundet: *Girona i el grup GE i EG: 1922-1931: ferment popular*. Girona, Saga, 1982. 102 pàgs. il·l. (Saga).

Ramon Serrat. Terrassa, Ajuntament, 1982. 16 pàgs. il·l. (Homenatges, 3).

Jaume S. Sabartés: *Barja, cara i creu. El F.C. Barcelona, sota el franquisme (1939-1975)*. Barcelona, Editorial Laia, 1982. 140 pàgs. il·l.

Antoni Tàpies: *La realitat com a art*. Barcelona, Editorial Laertes, 1982. 224 pàgs. (Els llibres del Glauco, 7).

Joan Vila-Grau i Francesc Rodón: *Els vitrallers de la Barcelona modernista*. Pròleg de Joan Ainaud i de Lasarte. Barcelona, Edicions Polígrafa, 1982. 198 pàgs. il·l.

Andreu Vilasís: *L'art d'esaltar*. Barcelona, Edicions Sirocco, 1982. 174 pàgs. il·l.

Xavier Fàbregas: *De la cuina al menjador. Il·lustracions de Carme Sanglans*. Barcelona, Edicions de la Magrana, 1982. 186 pàgs. (Pel i Ploma, 3).

Les 30 millors receptes d'aus de l'avia. Recopilades per Georgina Regàs. Il·lustrades per Joan Selva. Barcelona, Edicions Aguari, 1982. 66 pàgs.

D. i G. Hessayon: *L'expert en plantes d'interior*. Traducció de

Maria Teresa Orfila. Barcelona, Editorial Blume, 1982. 128 pàgs. Il·l.

Commemoració de la Renaixença. En ocasió del 150è aniversari de l'Oda a la Pàtria d'Aribau (1833-1983). Barcelona, Fundació Jaume I, 1982. 118 pàgs. il·l. (Nadala de la Fundació Jaume I).

Armand de Fluvià: *Diccionari general d'heràldica. Glossari anglès, castellà, francès, italià*. Pròleg de Marti de Riquer.

Barcelona, Edhasa, 1982. 244 pàgs.

El llenguatge de les flors. Il·lustracions de Kate Greenaway. Traducció: Rita Schwitzer. Barcelona, Edicions Elfos, 1982. 64 pàgs.

M.M. i B.

(l'opinió)

Consideracions sobre la línia editorial de (ciència)

Sóc catòlic, català i amant de la ciència, i em dol profundament quan hi ha qui vol fer incompatibles algunes d'aquestes meves arrelades conviccions.

De fer incompatibles les dues últimes ja en tenen cura des de Madrid, però dol molt més quan una revista tan valuosa per a la nostra cultura com és (ciència) treu editorials i opinions (respectables però no científiques) que contraposen les dues últimes amb la primera.

Sóc el primer a condemnar l'actitud de l'Església davant de fets com els casos Galileu i Darwin, en els quals no va saber mantenir el seu lloc de religió. Cal però fer una separació entre una actitud d'una jerarquia curta de mires en uns moments concrets i el que és la creença íntima en una realitat no material.

És necessari moltes vegades parlar d'aquests casos (i d'altres), però llavors s'ha de fer amb dates, noms i cognoms dels inquisidors i sense fer extensiva la responsabilitat a tots els creients.

L'humanisme catòlic és molt més profund que el de la mirada cànvida de Carl Sagan (el qual sigui dit de passada fa afirmacions i actes de fe sobre qüestions per a les quals la ciència ni tan sols té dissenyats experiments adequats), i dic això sense treure-li ni una mica del seu valor divulgatiu, del qual estem tan necessitats, com ho ha demostrat l'acceptació de la sèrie televisiva.

Però no crec que hi hagi una doctrina on el valor a la vida humana i el respecte a la persona s'hagin volgut fonamentar tan a fons,

malgrat les moltes violacions que al llarg de quasi 2000 anys hi ha hagut per part de catòlics puritans i fanàtics.

Els termes de vida humana o de persona poden ser metafísics com ho són el de dret humà i el de llibertat sense que això li resti cap valor, sinó que tot el que es diu és que no hi ha cap instrument científic que els pugui detectar, la qual cosa és òbvia per a qualsevol científic (i en aquest sentit, qui serà tan dogmàtic per assegurar que no té cap dubte raonable sobre la vida humana del fetus?).

El que vull dir amb tot això és que estem molt lluny (molt, per desgràcia) d'una ètica científica i que sempre ens movem en el camp de les creences i si bé com diu Jesús Mosterín hi ha creences més raonables que altres, no per això deixen de ser creences.

Acabo aquí la meva queixa, sobre la qual m'agradaria explicar-me llargament però ara voldria ser positiu i fer-li alguns suggeriments.

He notat que la secció de jocs i entreteniments científics no ha assolit encara una estabilitat en la revista, quan em penso que podria ser una de les més fecundes per a l'estimulació de la recerca en l'escola.

Un primer pas podria ser un curs divulgatiu sobre algun llenguatge d'ordinador (BASIC, LOGO, FORTH, PASCAL), donat el continu augment en la venda d'aquest instrument, i alguns d'ells molt assequibles i que no ho seran aviat.

Es podria també publicar programes ja fets i comentats per dife-

rents càlculs astronòmics, experiments de simulació estadística, càlcul de probabilitats en genètica, resolució de jocs matemàtics, etc. aportant noves formes d'ús del molt-pertit ordinador que no siguin els jocs de "marcianus" i "comecocos".

I seguint en la línia de la revista "Science et Vie" i, a un altre nivell, "Scientific American", es podria també explicar la realització d'elementals instruments científics com ara un petit rellotge de sol, un mesmador de la declinació solar, un destil·lador d'aigua de mar amb el sol, es poden també fer circuits electrònics d'extrema simplicitat i a un cost mínim.

I igualment, es poden dissenyar experiments de biologia fent recomanacions sobre preparacions microscòpiques (que serien molt útils en les escoles), com el reconeixement de pol·len o fibres vegetals, a més a més dels experiments ja tradicionals i dels de camp. També experiments bàsics però poc usuals o curiosos de química i física podrien ser útils.

Crec que una secció així podria donar entrada a la revista a les escoles, fent-la útil alhora que amena.

No vull, Sr. Director, extendrem més, sols desitjar, com a subscriptor, que la revista assolixi el nivell d'objectivitat científica que tots volem per a una revista catalana de ciència i tecnologia i que ningú no si pugui sentir exclòs per motius d'ideologia o creença.

Xavier Vives i Sabaté

(Igualada)